

К.В. Багмет, аспірант
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

КІЛЬКІСНА ОЦІНКА ЯКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ В БАНКУ

У сьогоденних умовах функціонування ринкової економіки України пріоритетним напрямом у стратегічному фінансовому менеджменті в банку є управління ризиками. Проте, як показують практичні дослідження, більшість банків не має адекватного своїм потребам організаційно-інформаційного забезпечення ризик-менеджменту, а отже, не досить ефективно використовує можливості системи управління ризиками.

У публікаціях практиків та теоретиків не висвітлюються практичні аспекти проведення оцінки якості забезпечення системи управління ризиками в банку. Не досліджується питання щодо формування програм перевірки підрозділу ризик-менеджменту аудитом. Цей факт не відповідає одному з принципів Базеля II, відповідно до якого служба внутрішнього аудиту повинна проводити незалежні перевірки та оцінки адекватності ризик-менеджменту.

На нашу думку, оцінка якості забезпечення ризик-менеджменту може здійснюватися за комплексом критеріїв. Критерії систематизовані в 4 групи, що характеризують:

- 1) рівень розробки бази документів з ризик-менеджменту;
- 2) якість організації роботи підрозділів та працівників банку;
- 3) рівень організації етапів управління ризиками;
- 4) рівень застосування систем заходів щодо забезпечення безперервності банківської діяльності.

Для кількісної оцінки якості забезпечення системи ризик-менеджменту може бути обраний бально-ваговий метод. Вважаємо за доцільне здійснення ранжування категорій ризиків за рівнем значущості при визначенні інтегральної оцінки за допомогою методу експертних оцінок. Безперечним є і той факт, що в загальній оцінці якості різний вплив мають виокремлені групи критеріїв. Однаковий вплив здійснюють у сукупності перші дві групи, що характеризують рівень організації діяльності підрозділів у сфері управління ризиками (0,5), та останні дві, що характеризують рівень організації системи ризик-менеджменту в цілому (0,5). При цьому більший вплив здійснюють критерії, що характеризують рівень розробки та дотримання бази документів з управління ризиками (0,3), що становлять фундаментальну основу в організації системи ризик-менеджменту. Не викликає сумніву

той факт, що ефективність діяльності підрозділу з ризик-менеджменту нерозривно пов'язана з рівнем організації системи ризик-менеджменту в цілому в банку. Це дозволяє визначити вагу третьої групи критеріїв на рівні (0,3).

Слід відмітити, що оцінка якісних критеріїв може здійснюватись за допомогою трьох балів, а саме: (+1), 0, (-1). Так, значення критерію на рівні (-1) зменшує якість забезпечення ризик-менеджменту і потребує підвищеної уваги керівництва банку. Значення критерію на рівні (+1) підвищує якість, значення 0 свідчить про недостатній рівень виконання відповідного критерію.

Підбиваючи підсумок, варто відзначити, що оцінка за вищенаведеною методикою є динамічною, тобто на початковому етапі оцінювання працівники служби внутрішнього аудиту лише за переліком розроблених критеріїв можуть зробити висновки про важливість деяких критеріїв, яким не приділялась увага раніше. Наступний етап передбачає вже здійснення кількісної оцінки якісних критеріїв за простою трибальною шкалою. З кожною наступною перевіркою перелік критеріїв може доповнюватися новими. Більш деталізованою буде ставати оцінка за кожним із них, ускладнюється для підвищення ефективності аналізу шкала оцінки (можливий перехід до п'яти-, десятибальної шкали), що дозволить значною мірою враховувати особливості кожного з критеріїв. Отже, регулярна динамічна оцінка якості функціонування системи управління ризиками дозволить на періодичній основі виявляти недоліки, розробляти рекомендації та пропозиції щодо подальшого їх усунення і з кожною новою перевіркою контролювати рівень усунення недоліків.